

2012-01-30

Landinformationsenheten

Fråga-svar

Irak. Äktenskap över kastgränserna i den yezidiska kulturen

Fråga

Hur är synen på äktenskap mellan personer från olika kaster hos yezidierna?
Är det tillåtet att gifta sig med någon från en lägre kast?

Vad riskerar den yezidier som ingår äktenskap med man/kvinna från en annan kast?

Förekommer medling?

Svar

Landinfo (2008) skriver om yezidiernas syn på blandäktenskap och att ett sådant skulle kunna innebära att man stöts ut från gemenskapen eller att någon dödas som straff. Dessutom beskrivs den strängt uppdelade indelningen i olika släkter med olika status; det talas om "vanliga släkter" och "prästsläkter". Denna strikta uppdelning och att man fäster stor vikt vid blodsband gör att man kan tala om ett kastväsende.

Blandede ekteskap, også ekteskap på tvers av den interne lagdelingen i yezid-samfunnet⁸ og ekteskap med andre muslimske kurdere er forbudt og kan medføre utstøtelse og represalier som for eksempel drap. (s. 5)

[...]

Det yezidiske samfunnet er strengt lagdelt mellom "vanlige" slekter og "presteslekter". Sistnevnte er inndelt i to grupper; slekter til sjeiker og slekter til pir, helgener.¹⁵ Religiøst lederskap er forbeholdt slekter til bestemte sjeiker, mens andre religiøse funksjoner er forbeholdt slekter til ulike helgener. Embetene er arvelige. Denne

strenge religiøse inndelingen (og sterke vektlegging av blodsbånd) bidrar til at det yezidiske samfunnet har sterke likhetstrekk med et kastesamfunn.¹⁶ Det religiøse overhode har tittelen Baba sjeik og holder til i den hellige dalen Lalish. Det verdslige overhode har tittelen mir og holder til i Baadhri ikke langt fra Mosul. (s. 8)

Egypt Today (2005) har i en artikel med fokus på norra Irak intervjuat yezidier om deras samhälle och regler/traditioner vid äktenskap. Äktenskap mellan medlemmar från olika kaster oppmuntras inte. Synsättet kan dock variera mellan olika byar. En man från distriktet Sinjar i Iraks nordvästliga provins Ninewe berättar om en vän från högstatuskasten *Pir* som hade gift sig med en flicka från den lägre stående gruppen *Marid* (*Murid*). Parets båda föräldrar motsatte sig detta, men mannen "kidnappade" *Marid*-flickan och till slut accepterades deras äktenskap. Samtidigt framhålls att ett förhållande eller äktenskap över kastgränserna inte alltid får en lika lycklig utgång. En del av artikeln handlar också om situationen när en yezidier vill gifta sig med person från annan trostillhörighet.

Yezidis are divided into castes. The higher caste, called Sheikhs, is further divided into community and religious leaders called Pir. The lower caste is the rest of the Yezidi population, called the Marid. Inter-marriage between the castes is discouraged. "You cannot do this, you are born as God wants," Sabah declares. "To keep our culture intact, we must keep the levels within it intact." Adherence to these principles varies from village to village, though. Another Yezidi man from Sinjar, who asked not to be identified as he works with Coalition Forces, confides, "It's discouraged, yes, but it is allowable." He goes on to describe a friend of his who was a Pir and had married a Marid girl. "Both of their parents were against it, but he 'kidnapped' her and in the end they accepted it."

Elsewhere, however, the penalty for this perceived denial of God's will is ostracism — and for someone from a closed society, distrusted and persecuted by the other groups in the region, banishment is an extremely harsh punishment. [Unlike marriage between castes, marriage outside the faith is not simply discouraged, it is forbidden outright. The traditional punishment for this transgression is death. The practice is still widely followed in more rural areas, although it is rarely seen near larger towns. "In Sinjar, it used to be killing," Sabah reveals. "But now we just kick them out. Here we gave it up because of so much persecution. The Yezidi shouldn't kill the Yezidi. Sheikh Hamad, a Pir from the outlying villages closer to the mountains, has a different explanation: "The people here are poor and ignorant," he says, referring to the Yezidi's long history of economic and educational marginalization. "Many of them still practice the old ways. And, yes, they still practice the old rule of death for leaving the faith." (Egypt Today, December 2005)

UNHCR (2007) har oppgifter om att ett yezidiskt par från olika kaster dödades av mannens familj augusti 2006 i Shekhan-distriktet i Ninewe.

Additionally, Yazidi traditions such as forced marriage, “honour killings” or the prohibition to marry outside one’s caste and religion may result in serious human rights violations at the hands of the family or community.³⁸⁸ According to the German organization Yezidisches Forum, Yazidi women who have been kidnapped or sexually assaulted by Muslims may face severe sanctions by the Yazidi community, including exclusion from the Yazidi religion and community and possibly violence. At times, rumours can be sufficient basis for such sanctions.³⁸⁹ UNHCR also learned of a case in which a Yazidi couple from different castes was killed by the man’s family on 11 August 2006 in Shekhan District. (s. 81)

International Crisis Group (2009) har intervjuat den yezidiske journalisten/aktivisten Dilshad Farhan i Shekhan. Enligt Farhan kommer den person som inte gifter sig inom sin klass att stötas ut från sin by för att undvika trakassier eller i værsta fall att dödass.

According to Dilshad Farhan, “Yazidi society is divided into three hierarchical casts that do not inter-marry. If a young person violates these strict endogamous rules, he or she will be compelled to leave the village to avoid harassment or even death. That does not leave people much choice when they wish to marry and build a family”. Crisis Group interview, Sheikhan, 9 April 2009. (s. 31)

Den norske ambassaden i Amman (2011) hänvisar till en rapport från IOM (se nedan) om ökat antal själv-mord bland unga yezidiska kvinnor. Ett resonemang förs kring orsaken till detta, och det sägs att problem kan uppstå när ett par med olika religionstillhørighet eller med olika social status vill gifta sig och detta inte accepteras av deras familjer. Av rapporten framgår inte om det verkligen handlar om själv-mord i alla fall eller ibland hedersmord maskerat som själv-mord.

En fersk rapport fra International Organization for Migration (IOM) viser økende antall selvmord blant unge kvinner mellom 18 og 23 år, spesielt i det yezidiske samfunnet. Flere av respondentene viste til sosiale eller kulturelle faktorer til selvmord og selvmordsforsøk, spesielt tvangsekteskap. Eksempelvis hadde flere av respondentene personlig erfart at en nær slektning som gikk inn i et forhold eller ekteskap familien ikke aksepterte, begikk selvmord. Problemet oppstår når individer fra ulike religiøse bakgrunn eller sosial status ønsker å inngå ekteskap og dette er høyst uakseptabelt av familien. Rapporten sier ikke om det faktisk er snakk om selvmord eller æresdrap fordekt som selvmord. (s. 4)

I Sinjar-distriktet (Irak) har en ökad självmordsfrekvens 2010-2011 bland unga yezidier skett. IOM (2011) har därför gjort en psykosocial undersökning i området och bl.a. intervjuat yezidier. Många av de intervjuade anser att kulturella och sociala förhållanden, framför allt när det gäller äktenskap, är en orsak till självmordsökningen. De flesta som tagit sitt liv är unga kvinnor, och olika sorters diskriminering kan vara orsaken enligt IOM

Many of those who responded cited cultural and social factors, particularly those regarding marriage, for the young Yazidi suicides. Multiple respondents had either personally experienced or had a close relative who had entered a relationship or marriage of which their families did not approve, leading to the suicide of one of the young individuals. Family disapproval tends to arise when individuals from different religious or social back-grounds announce a desire to marry. Many of these couples cannot move elsewhere due to the security situation, and some instead commit suicide.

[...]

The professionals interviewed by IOM monitors agree that social and cultural forces play a prominent role in the suicides of young Yazidis. Several doctors echoed the reports of conflicts that can arise due to a marriage match, and added that the tribal system of social organization at times exacerbates conflict within and between families.

[...]

A greater number of young women have committed suicide than young men, and the health professionals who spoke with IOM field staff confirmed that the marginalization of women and the view of the woman's role as peripheral contributed to the recent suicides. The marginalization of women is demonstrated by the gap in employment rates, with an overwhelming majority of women being unable or unwilling to work, largely due to family responsibilities and cultural qualms regarding women engaging in activities outside the home.

Även Karlsson (1991) skriver om yezidiernas stränga kastsystem och den strikta traditionen att gifta sig inom samma släkt/stam.

Vad gäller giftermål tillämpar yezidierna strikt endogami, d.v.s. ingifte i samma släkt eller stam.

[...]

Även jezidiernas sociala struktur är mycket egenartad med ett teokratiskt kastsystem, där varje individ föds, växer upp och gifter sig inom sin egen kast. (s. 193)

Allison (2001) beskriver ingående kastsystemet inom det yezidiska samhället och regler för relationer mellan olika grupper. Trots den tydliga uppdelningen finns det inget förbud mot att umgås, ha fysisk kontakt (mellan medlemmar av samma kön) eller att dela en måltid med någon från en annan kast. (s. 30)

Vidare uppges att en yezidisk familjs heder är starkt sammanlänkad med status och beteendet hos dess kvinnliga medlemmar. Eftersom samhället är så fast sammanhållet sprids rykten snabbt. (s. 140) Olika yezidiska samhällen är mer eller mindre konservativa. Yezidier i norra Irak är kända för att vara gammaldags i sin syn på äktenskap, enligt Allison. (s. 150)

Som nämnts kan det yezidiska samhället liknas vid ett kastväsen. En yezidier tillhör antingen prästerskapet (*shaykh* eller *pir*) eller klassen av lekmän (*murid*). Tre levnadsregler gäller för alla yezidier:

- *Sheriet*: äktenskap tillåts bara med andra yezidier
- *Teriqet*: äktenskap tillåts bara med medlemmar inom den egna kasten
- *Derba kherqe shekhadi nede*: respektera den religiösa auktoriteten

Mång andra religiösa regler finns, men dessa har främst relevans för prästkasterna. För den vanlige yezidiern (*murid*) är det framför allt äktenskapsrestriktionerna som spelar roll. (The Middle East Institute 2008)

Landinfo (2009) har samlat in information om upplägget vid medling:

Enhver yezidi må formelt knytte seg til en yezidi fra de høyere kastene pîr og sheikh (Spät 2008, s. 43). Den personen fra en av de høyere kastene som får ansvaret for en fra den laveste kasten, murîd, fungerer både som en slags beskytter og leder for sine undersåtter. Til gjengjeld får de lojalitet og pengegaver.

Beskytternes viktigste oppgave er å foreta rituelle handlinger i forbindelse med fødsel, omskjæring, vielser og begravelse, men også i andre tilfeller vil beskytteren kunne bistå, som for eksempel ved megling (Spät 2008, s. 43). Øverste verdslige leder i den yezidiske befolkningen er miren, eller prinsen, og han har overordnet myndighet i spørsmål som angår yezidene. En yezidi risikerer å bli utstøtt dersom han/hun ikke etterfølger mirens krav.

Konflikter av privatrettslig art og skilsmisser blir først forsøkt løst hos sheikhen, og siden på øverste nivå hos miren om problemet ikke lar seg løse på lavere nivå. (s. 1)

Denna sammanställning av information/länkar är baserad på informationssökningar gjorda av Migrationsverkets landinformationsenhet under en begränsad tid. Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i sammanställningen återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom sammanställningen göra politiska ställningstaganden. Refererade dokument bör läsas i sitt sammanhang.

Källförteckning

Allison, Christine (2001), *The Yezidi oral tradition in Iraqi Kurdistan*.
Routledge

<http://books.google.se/books?id=8B1g3YUUhYU0C&lpg=PP1&hl=sv&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>

(Hämtad 2012-01-30)

Egypt Today¹, *The Lost Faith*, december 2005

En publikation från ACCORD² refererar till artikeln:

http://www.ecoi.net/file_upload/response_en_96278.html

(Hämtad 2012-01-30)

International Crisis Group, *Iraq's New Battlefield: The Struggle over Ninewa*, 2009-09-28

http://www.ecoi.net/file_upload/2107_1307522664_neu.pdf

(Hämtad 2012-01-30)

International Organization for Migration (IOM), *Emergency Needs Assessment: Increased Incidents of Suicide Among Yazidis in Sinjar, Ninewa*, juli 2011

<http://www.iomiraq.net/Documents/Yazidis%20Report.pdf>

(Hämtad 2012-01-30)

¹ Ang. Egypt Today:

Publisher: FDCH e-Media, Inc.

Founded in 1979 by IBA, is a monthly publication designed for the English speaking community of Egypt. It features stories on the arts and entertainment, culture, and lifestyles in Egypt. Country of origin: Egypt (Informationen hämtad från Dow Jones Factiva)

² Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation, *Mischehen zwischen Jesiden und Armeniern (Gesetzeslage, soziale Diskriminierung, willkürliche polizeiliche Eingriffe, Rechtsschutz)*, 2008-04-18

Karlsson, Ingmar (1991). *Korset och halvmånen: en bok om de religiösa minoriteterna i Mellanöstern*. Wahlström & Widstrand, Stockholm

Landinfo, Irak: Yezider og forhold knyttet til megling med kurdiske muslimer, 2009-07-20

http://www.landinfo.no/asset/964/1/964_1.pdf

(Hämtad 2012-01-27)

Landinfo, Yezider. En kurdisk minoritet, 2008-05-22

http://www.landinfo.no/asset/715/1/715_1.pdf

(Hämtad 2012-01-27)

The Middle East Institute, *Social Change Amidst Terror and Discrimination: Yezidis in the New Iraq*, 2008-08-14

http://kms1.isn.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/90905/ipublicationdocument_singledocument/da4c21b8-cb23-42db-a5ee-61677c6bdf88/en/No_18_Social_Change_Amidst_Terror.pdf

(Hämtad 2012-01-30)

Den norske ambassaden i Amman, *Jezidi*, 2011-10-06

Rapporten är tillgänglig i den norska Landdatabasen

UNHCR's *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Iraqi Asylum-seekers*, augusti 2007

http://www.ecoi.net/file_upload/432_1189068774_2007-08-unhcr-iraq.pdf

(Hämtad 2012-01-30)